

LAUSUNTO

15.12.2010

ESITYS JÄRJESTYSLAIN MUUTTAMISEKSI

Sisäasianministeriön lausuntopyyntö SM049:00/2010

Kiitämme saamastamme lausuntopyynnöstä ja lausumme Suomen Latu ry:n, Suomen Partiolaiset ry:n ja Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n puolesta lakiesityksestä seuraavaa.

Lakiesityksellä halutaan puuttua järjestystä huomattavasti häiritsevään, terveyttä vaarantavaan tai maanomistajalle vähäistä suurempaa haittaa aiheuttavaan leiriytymiseen (7a § 1 mom.). Lisäksi järjestyslain muutosta koskevassa esityksessä kielletään taajamassa leiriytyminen ilman maanomistajan lupaa sellaisissa yleisissä paikoissa, joita ei ole tarkoitettu leiriytymiseen (7a § 2 mom.). Esityksen kohdassa *3 suhde perustuslakiin ja sääntämisympäristö* sanotaan, että lakiesitys ei rajoita jokamiehenoikeuksia.

Emme pidä esitystä hyvänä tällaisenaan, koska

- 1) maanomistajan kokema haitta ja häiriö on asianomistajarikos (hallinnanoikeus). Sitä ei tulisi ollenkaan arvioida järjestyslain näkökulmasta.
- 2) esitetyssä muodossa järjestyslaki estäisi haittaa ja häiriötä aiheuttamattoman jokamiehenoikeudella leiriytymisen taajamissa kokonaan.
- 3) esitys on jokamiehenoikeuden käyttäjän oikeusturvan kannalta epämääräinen, koska taajaman ulottuvuutta tiealueen ulkopuolella ei ole määritelty eikä merkitty eikä sitä siten voi tietää mistään.

Perustelut:

Jokamiehenoikeuden käyttöön liittyy vaatimus siitä, että käyttö ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä luonnolle, maanomistajalle tai muille jokamiehenoikeuden käyttäjille (rikoslaki 28 luku). Jokamiehenoikeudella leiriytyminen on erittäin tärkeä mahdollisuus kaikille luonnon virkistyskäyttäjille kuten esimerkiksi retkeilijöille, melojille ja partiolaisille. Tutkimuksen mukaan jokamiehenoikeuksien käyttö aiheuttaa ongelmia vain harvoin (Ympäristöministeriön raportteja 19/2007). Jokamiehenoikeuden käyttäjän on toimittava lainsäädännön mukaisesti; kotirauhaa ei saa rikkoa ja yleisen järjestyksen häiritseminen on kielletty.

Esityksen 7a § 2 mom. mukaan leiriytyminen olisi kielletty torilla, puistossa, uimarannalla, urheilukentällä, hautausmaalla ja muulla vastaavalla yleisön käyttämällä alueella ilman maanomistajan lupaa. Momentin perusteluissa todetaan, että *"kiellolla estettäisiin ilman alueen omistajan tai haltijan suostumusta tapahtuva leiriytyminen paikoissa, jotka eivät ole tähän tarkoitettu."*

Jokamiehenoikeuden käyttämiseen ei tarvitse lupaa. Esityksen perustelutekstin mukainen kieltä estäisi siten jokamiehenoikeudella leiriytymisen taajamissa kaikkialla muualla paitsi eräillä ulkoilualueilla, joilla on erikseen osoitettuja leiriytymispaikkoja. Jokamiehenoikeudella leiriytyminen taajamissa estyisi kokonaan sellaisilla luontoalueilla tai rakennetuissa ympäristöissä, joihin tilapäinen leiriytyminen soveltuu ja joissa se ei aiheuta haittaa. Leirintäalueilla leiriytyminen ei ole jokamiehenoikeutta.

Esityksen leiriytymiskiello (7a § 2 mom.) koskee leiriytymistä taajamassa ja taajama määritellään 2003 voimaan tulleen järjestyslain mukaan taajama-tieliikennemerkkin vaikutuspiirin mukaan. Taajaman rajat eivät näy eikä niitä ole määritelty tiealueen ulkopuolella maastossa mitenkään. Valtakunnallisesti taajamiin sisältyy hyvinkin laajoja puistoja ja metsäisiä alueita, joilla on mahdollista leiriytyä jokamiehenoikeudella sen reunaehtojen mukaisesti vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä aiheuttamatta. Jokamiehenoikeuden käyttäjä ei voi tietää, milloin hän tiealueen ulkopuolella liikkuaan on taajamassa ja leiriytyminen olisi siten mahdollista vain maanomistajan luvalla. Tällainen ulkoilijan kannalta epäselvä taajaman määritelmä ja kategorinen kieltä leiriytyä siellä ilman maanomistajan lupaa eivät sovi yhteen.

Lakiesitys on tehty pääosin Helsingin kaupungin alueella olevien pitkäaikaisten ongelmia aiheuttaneiden majoitusalueiden leiriytymiseen puuttumisen helpottamiseksi. Näitä ongelmia ei kuitenkaan juuri esiinny muualla Suomessa ja siksi kategorinen leiriytymisen kieltäminen taajamassa ilman maanomistajan lupaa on perusteeton. Huomattavaa haittaa aiheuttavaan leiriytymiseen pystytään puuttumaan esityksen 7a §:n 1 momentilla.

Edellä mainituilla perusteluilla esitämme että

- 1) 7a §:n ensimmäinen momentti kirjoitetaan muotoon: Yleistä järjestystä huomattavasti häiritsevää, terveyttä vaarantava leiriytyminen teltassa, ajoneuvossa, perävaunussa, hinattavassa laitteessa, aluksessa tai muussa asumuksessa on 2 § 2 kohdassa tarkoitetussa taajamassa kiellettyä.

(Maanomistajan kokemaa haittaa ja häiriötä on asianomistajarikos. Sitä ei tulisi ollenkaan arvioida järjestyslain näkökulmasta.)

- 2) että 7a §:n 2 momentti poistetaan kokonaan:

Lisäksi:

Haittaa aiheuttavaan jokamiehenoikeudella tapahtuvaan leiriytymiseen on mahdollista puuttua voimassa olevalla lainsäädännöllä. Ne leirit, joihin tällä lakiesityksellä pääasiassa halutaan vaikuttaa, eivät kuulu jokamiehenoikeuden piiriin.

Esityksessä s. 11 todetaan, että Helsingin kaupungissa maata ei saa käyttää leiriytymiseen ilman maanomistajan lupaa. Tällainen käytäntö ei perustu lakiin. Tilapäinen leiriytyminen jokamiehenoikeudella on mahdollista siellä missä kulkeminenkin on sallittua. Maanomistaja voi kieltää haittaa aiheuttamattoman jokamiehenoikeuden käytön maallaan erityisellä syyllä vain tietyksi ajaksi ja alueellisesti rajatulla alueella.

Suomen Latu ry, Eki Karlsson puh: 044 328 3286
Suomen Partiolaiset ry, Tapani Tulkki puh: 0400 933 966
Suomen Liikunta ja Urheilu, Petri Heikkinen puh: 040 162 5522